

— 0 —

ОБРАЗ СВІТУ — цілісна, багаторівнева система уявлень людини про світ, інших людей, себе та свою діяльність. Діяльнісна природа **О.с.** проявляється у властивих фізичному світові атрибутах — простору та часу, також системі значень, яка втілює у собі результати сукупної суспільної практики (О. М. Леонт'єв). **О.с.** — визначена, динамічна система уявлень людини про світ, оволодіння якою означає переверот у розумінні традиційної схеми відношень мислення та буття, світу та людини. Будується на основі особистого досвіду та засвоєння загальнолюдського досвіду, втіленого у творах культури.

Бастун М.В.

ОБРАННЯ НА ПОСАДУ КЕРІВНИКІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ІІІ–ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ — порядок обрання на посаду керівників вищих навчальних закладів ІІІ–ІV рівнів акредитації визначено чинним Законом України «Про вищу освіту» від 17 січня 2002 року № 2984-ІІІ. Відповідно до статті 32 названого Закону безпосереднє управління діяльністю вищого навчального закладу здійснює його керівник — ректор (президент), начальник, директор тощо. Порядок обрання на посаду керівників вищих

навчальних закладів ІІІ–ІV рівнів акредитації регламентується статтею 39 названого вище Закону.

Кандидат на посаду керівника вищого навчального закладу ІІІ–ІV рівнів акредитації повинен бути громадянином України, вільно володіти українською мовою, мати вчене звання професора, науковий ступінь доктора або кандидата наук і стаж науково-педагогічної діяльності не менше, ніж десять років. Конкурс на заміщення посади керівника вищого навчального закладу ІІІ–ІV рівнів акредитації оголошується власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) кожні п'ять років (посади керівника національного вищого навчального закладу — кожні сім років).

Бардачов Ю.М.

ОВІДІЙ (ПУБЛІЙ ОВІДІЙ НАЗОН) (43 р. до н. е. — 18 р. н. е.) — давньоримський поет.

Головним твором є міфологічна поема «Метаморфози». Це своєрідна міфологічна енциклопедія, що об'єднує близько 300 міфів, викладених у зв'язній послідовності. Зокрема, змальовується першопочаткове і найдавніше перетворення — перехід від хаотичного стану стихій до формування світу як гармонійно влаштованого космосу.

Далі йдуть чотири традиційних епохи – золота, срібна, мідна і залізна, потім звиродніння людей і всесвітній потоп, від котрого починається нове коло (виток) людства.

У «Метаморфозах» історія розуміється й сприймається як моральний та інтелектуальний поступ людства, як рух до праведного життя, миру, злагоди, гуманності. Поема ґрунтується на важливій для сучасної освіти дорослих історичній парадигмі – священній історії. Вона, на відміну від традиційної матеріалістичної, віддає перевагу сакральним (священним, духовним, божественним) аспектам еволюції індивіда, народу, всього людства. *Священна історія* – це розповідь про минуле людства, яка ґрунтується на інтелектуальному осмисленні знань, закладених у Першокнигах людства (Ведах, Авесті, Корані і, насамперед, Біблії), а також на історичній міфології.

Найдьонов О.Г.

ОНЛАЙН-КУРС (англ. *online* – у мережі, на зв'язку) – комплекс електронних навчально-методичних матеріалів, створених для організації індивідуального та групового навчання з використанням дистанційних технологій, що базуються на Інтернет-технологіях, відповідно до графіка навчального процесу вищого навчального закладу. **О.-к.** включає в себе різні види занять та дозволяє здобути освіту з вузьких спеціальностей, отримати нові знання та навички. Використання сучасних технологій дає можливість зробити курси наочними, зрозумілими й інформативними для будь-якої категорії слухачів. Після закінчення **О.-к.** слухач отримує документ про закінчення навчання.

Мищишен А.В.

ОНЛАЙН-СЕМІНАР (англ. *online* – у мережі, на зв'язку; лат. *seminarium* – розсадник) – різновид веб-конференції, проведення онлайн-зустрічей чи презентацій через Інтернет у режимі реального часу. Під час **О.-с.** кожен з учасників знаходиться біля персонального комп'ютера або ноутбука, а зв'язок між ними підтримується через Інтернет з використанням спеціальної програми, встановленої на комп'ютері кожного з учасників, або через веб-браузер. В останньому випадку, щоб приєднатися до конференції, потрібно просто ввести адресу сайту проведення семінару. **О.-с.** можуть бути спільними і включати сеанси голосувань і опитувань, що забезпечує повну взаємодію між аудиторією і ведучим. **О.-с.** (залежно від провайдера) можуть мати функцію анонімності або «невидимості» користувачів, завдяки чому учасники однієї і тієї ж конференції можуть не знати про присутність один одного.

Мищишен А.В.

ООНОВЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ – процес, що передбачає визначення ключових компетенцій особи, яка навчається, та оновлення переліку знань, умінь та навичок, спрямованих на здобуття професійних компетенцій. **О.о.п.** – необхідність, зумовлена оновленням змісту навчання відповідно до сучасних вимог.

У контексті навчання дорослих **О.о.п.** означає внесення змін до освітніх програм з метою удосконалення професійних компетенцій фахівця. *Сучасні тенденції О.о.п.* в Україні передбачають поступовий перехід до навчання *впродовж життя*.

Синицина Н.Г.

УДК 37.013.83(031)
ББК 74.3я20
О-72

Упорядники:

Н. Г. Протасова,
Ю. О. Молчанова,
Т. В. Куренна.

Редакційна рада:

В. Г. Кремень, доктор філософських наук, професор, дійсний член НАН та НАПН України, (голова),

Ю. В. Ковбасюк, доктор наук з державного управління, професор (співголова),
Н. Г. Протасова, доктор педагогічних наук, професор (відповідальний секретар, координатор проекту),

В. І. Луговий, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України,

Л. Б. Лук'янова, доктор педагогічних наук, професор,

Н. Г. Нічкало, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України,

В. В. Олійник, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України,

Ж. В. Таланова, доктор педагогічних наук, доцент,

Ю. О. Молчанова, кандидат наук з державного управління, доцент,

Т. В. Куренна, кандидат психологічних наук.

Рецензенти:

Н. С. Побірюшко, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,

В. Д. Бакуменко, доктор наук з державного управління, професор, проректор з наукової роботи Академії муніципального управління.

Освіта дорослих : енциклопедичний словник / за ред. В. Г. Кременя, О-72 Ю. В. Ковбасюка ; [упоряд.: Н. Г. Протасова, Ю. О. Молчанова, Т. В. Куренна; ред. рада: В. Г. Кремень, Ю. В. Ковбасюк, Н. Г. Протасова та ін.] ; Нац. акад. пед. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. — К. : Основа, 2014. — 496 с.

ISBN 978-966-699-786-2

В енциклопедичному словнику на системних засадах розкривається поняттєво-термінологічний апарат теорії та практики освіти дорослих як цілісне методологічне знання про її сутність, становлення і розвиток.

Для науковців, викладачів, магістрантів, аспірантів, докторантів, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та всіх, хто цікавиться теоретичними проблемами освіти дорослих.

УДК 37.013.83(031)
ББК 74.3я20

© Національна академія педагогічних наук України, 2014

© Національна академія державного управління при Президентові України, 2014

© Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, 2014

© Інститут вищої освіти НАПН України, 2014

© Державний навчальний заклад «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 2014

© Кремень В. Г., 2014

© Ковбасюк Ю. В., 2014

ISBN 978-966-699-786-2

Національна академія педагогічних наук України

Національна академія державного управління
при Президентові України

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

Інститут вищої освіти НАПН України

Державний навчальний заклад
«Університет менеджменту освіти» НАПН України

ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ

ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИЙ СЛОВНИК

За редакцією В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка

Київ
«Основа»
2014

ХНТУ
Навчальна лабораторія
кафедри державного управління і
місцевого самоврядування